

A/PNL /619/ 08.02.2017

PARLAMENTUL
ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

Parlamentul României
Camera Deputaților

Nr. 54A/08.02.2017

INTREBARE

Adresată: Domnului Prim-ministru Sorin Grindeanu

De către: Virgil Popescu, Vicepreședinte al Comisiei de Industree și Servicii, Deputat de Mehedintți

Obiectul întrebării: înființarea unei noi entități, în subordinea Ministerului Energiei, finanțată integral de la bugetul statului, care să desfășoare activitatea de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat

Domnule Prim-ministru,

Vă aduc la cunoștință că Fosta Regie Autonomă pentru Activități Nucleare (RAAN) cu sediul în Drobeta Turnu Severin se află în faliment din 2016, având în custodie stocul de apă grea al ANRSPS în valoare de aproximativ 5,854 miliarde lei (aproximativ 1,3 miliarde euro).

În acest moment, atât RAAN cât și lichidatorul judiciar Euroinsol, nu mai au responsabilitatea juridică și capacitatea financiară să gestioneze cantitatea de apă grea din stocul aflat în custodia RAAN, fiind necesară identificarea unei soluții organizatorice care să asigure condițiile impuse de complexitatea proceselor operaționale, responsabilitatea menținerii calității acestui produs pe o perioadă îndelungată, dar și protecția acestuia.

În acest moment este nevoie de înființarea unei noi entități, în subordinea Ministerului Energiei, finanțată integral de la bugetul statului, care să desfășoare activitatea de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat.

Ministerul Energiei a inițiat un Memorandum la sfârșitul anului 2016, Memorandum semnat de Ministrul Energiei, Ministrul Afacerilor Interne și Președintele ANRSPS, prin care se propunea atât înființarea acestei entități cât și termene precise de punere în practică. Din păcate, acest demers nu a mai fost finalizat prin aprobare în ședința de Guvern.

Mai mult, deși am depus un amendament asupra proiectului Legii bugetului de stat pe anul 2017 prin care propuneam suplimentarea bugetului **cu suma de 15000 mii lei**-necesară activității de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat de la Fosta Regie Autonomă pentru Activități Nucleare (RAAN) cu sediul în Drobeta Turnu Severin, a fost respins.

Domnule Prim-ministru, vă întreb dacă aveți în vedere demararea acestui proiect necesar atât pentru România și pentru județul Mehedintți și care este termenul pe care-l

Regia Autonomă pentru Activități Nucleare Drobeta Turnu-Severin a fost înființată prin Hotărârea Guvernului nr. 365/1998 *privind înființarea Companiei Naționale de Electricitate - S.A., a Societății Naționale "Nuclearelectrica" - S.A. și a Regiei Autonome pentru Activități Nucleare prin reorganizarea Regiei Autonome de Electricitate "Renel", ca regie națională de interes strategic, cu specific deosebit, având în componență sucursale de producere a apei grele, de producere a energiei electrice și termice, de inginerie tehnologică pentru obiective nucleare și de cercetări nucleare.*

Ulterior, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2013 *privind unele măsuri pentru reorganizarea prin divizare parțială a Regiei Autonome pentru Activități Nucleare Drobeta-Turnu Severin și înființarea Regiei Autonome Tehnologii pentru Energia Nucleară – RATEN*, aprobată prin Legea nr. 302/2013, din RAAN s-au desprins sucursalele care desfășoară activitățile de inginerie tehnologică și de cercetări nucleare, care s-au organizat în Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară, RAAN rămânând să desfășoare activitățile de producție de apă grea și furnizare de energie electrică și termică prin sucursalele rămase, ROMAG-PROD și ROMAG-TERMO.

Ca urmare a constituirii unui volum de arierate către bugetul de stat și către diverși furnizori care depășea posibilitățile și resursele financiare de plată ale RAAN, pentru evitarea unor executări silite de către creditorii, cu efecte majore asupra regiei, în anul 2013 Guvernul a emis, prin derogare de la prevederile Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2013 *privind declanșarea procedurii insolvenței la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare Drobeta-Turnu Severin*, aprobată cu modificări prin Legea nr. 12/2014.

În temeiul acestui act normativ și la solicitarea Consiliului de administrație al RAAN, Tribunalul Mehedinți a dispus deschiderea procedurii generale a insolvenței împotriva debitoarei Regia Autonomă pentru Activități Nucleare, prin reorganizare judiciară, cu depunerea unui plan de reorganizare în termenul prevăzut de Legea nr.85/2006 *privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare*, numind, totodată, SCP Tudor&Asociații SPRL ca administrator judiciar.

La data de 28.02.2014 Planul de reorganizare elaborat de administratorul judiciar a fost aprobat de Adunarea Generală a Creditorilor și, prin Sentința nr. 387/20.03.2014 a Tribunalului Mehedinți, a fost confirmat de judecătorul sindic în procedură.

Prin Decizia nr. 588 din 09.12.2014, Curtea de Apel Craiova a anulat Sentința nr. 387 din 20.03.2014 prin care s-a aprobat Planul de reorganizare, trimițând cauza spre rejudecare la Tribunalul Mehedinți, care prin Sentința nr. 135/09.02.2015 a reconfirmat planul de reorganizare aprobat în 28.02.2014.

Având în vedere că Planul de reorganizare nu a fost îndeplinit, prin Sentința nr. 10/28.01.2016 pronunțată de Tribunalul Mehedinți în dosarul nr. 9089/101/2013, s-a dispus începerea procedurii falimentului și dizolvarea debitoarei Regia Autonomă pentru Activități Nucleare cu ridicarea dreptului de administrare al acesteia, sentință devenită definitivă prin Hotărârea nr. 563/14.06.2016 a Curții de Apel Craiova. Lichidator judiciar a fost desemnat EuroInsoi SPRL.

Totodată, în Tabelul definitiv al creanțelor RAAN în faliment, ANAF figurează cu o creanță de 106.662.251 lei iar ANRSPS UT 515 cu o creanță de 106.843.330,18 lei.

A.2 Situația cantităților de apă grea achiziționate la rezerva de stat

În conformitate cu prevederile legale privind constituirea rezervelor de apă grea destinată unităților 1 – 4 pentru Centrala nucleareo-electrică de la Cernavodă, Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale (ANRSPS) achiziționează cantitățile necesare prin alocarea

sumelor corespunzătoare de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerul Afacerilor Interne, în baza unor acte normative ale Guvernului.

Totodată, prin contracte comerciale, Societatea Națională Nuclearelectrică S.A. (SNN) achiziționează direct de la RAAN cantități de apă grea în limita necesarului curent.

În acest context, pentru constituirea rezervei de stat au fost achiziționate cantități de apă grea, Guvernul adoptând în acest scop o serie de acte normative pentru completarea necesarului de apă grea la rezerva de stat, astfel:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2001 *privind producția de apă grea în perioada 2001-2004 la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare și acumularea acesteia de către Administrația Națională a Rezervelor de Stat*, aprobată prin Legea nr. 313/2001;
- Legea nr. 320/2004 *pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 45/2001 privind producția de apă grea în perioada 2001-2004 la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare și acumularea acesteia de către Administrația Națională a Rezervelor de Stat*;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2006 *privind asigurarea producției de apă grea în vederea punerii în funcțiune și pentru completarea necesarului tehnologic pe durata de viață a unităților 3 și 4 de la Centrala nuclearo-electrică Cernavodă*, aprobată prin Legea nr. 78/2007;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 118/2011 *pentru reglementarea unor măsuri privind asigurarea cantităților de apă grea și de oxid de uraniu pentru unitățile 1-4 de la Centrala nuclearo-electrică Cernavodă*, aprobată prin Legea nr. 77/2013;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2013 *privind reglementarea regimului juridic al apei grele preluate de către Societatea Națională "Nuclearelectrică" - S.A. prin alocații de la bugetul de stat, în perioada 2006-2011*, aprobată cu modificări de Legea nr. 316/2013;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2014 *cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2014*;
- Hotărârea Guvernului nr. 1.131/2014 *privind suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2014 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2014, pentru achiziția de apă grea*;
- Hotărârea Guvernului nr.168/2015 *privind suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2015 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015, pentru achiziția de apă grea*;
- Hotărârea Guvernului nr. 347/2015 *privind suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2015 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015, pentru achiziția de apă grea*;
- Ordonanța Guvernului nr. 20/2015 *cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2015*.

Având în vedere faptul că, în urma inventarierii cantităților de apă grea produse până la 31.12.2014, dar și a studiului elaborat în acest sens de către institutul de specialitate, respectiv Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară – Centrul de Inginerie Tehnologică Obiective Nucleare s-a constatat existența unor cantități de apă grea care nu mai justificau continuarea producției la capacitatea instalațiilor tehnologice și, întrucât planul de reorganizare nu preciza alți beneficiari afară de rezerva de stat, s-a concluzionat asupra oportunității opririi controlate a instalațiilor, astfel încât să se evite producerea unor situații extrem de periculoase atât pentru populație, cât și pentru mediul înconjurător, inclusiv cel transfrontalier.

Ca măsură preventivă în raport cu complexitatea procedurilor de oprire controlată a producției de apă grea, în principal din lipsa unor alți beneficiari, interni sau externi, Guvernul a aprobat în ședința din 04.03.2015 Memorandumul cu tema "Măsuri în vederea opririi controlate a producției de apă grea la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare" în care s-au prezentat condițiile tehnice, de mediu și de siguranță nucleară obligatorii într-o astfel de situație, precum și efectele sociale posibile, respectiv disponibilizarea unei părți din personalul regiei.

Intrucât prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2015 privind stabilirea nivelului maxim al produsului apă grea destinat unităților 1-4 de la Centrala nuclearo-electrică Cernavodă pentru întreaga perioadă de exploatare a acestora, precum și pentru gestionarea apei grele s-a stabilit nivelul maxim al cantităților de apă grea necesară pentru toate unitățile de la CNE Cernavodă pe întreaga perioadă de operare a acestora și ca urmare a comunicării faptului că nu se mai preiau cantități de apă grea la rezerva de stat peste cele produse până la 30.06.2015, prin Decizia administratorului special în insolvență nr. 172/28.08.2015, s-a dispus oprirea producției de apă grea.

În acest mod, stocul de apă grea achiziționat de ANRSPS și aflat în custodia RAAN este în valoare de aprox. 5,854 miliarde lei (cca 1,3 mld. euro).

În conformitate cu prevederile art. 3 din OUG nr. 85/2013 privind declanșarea procedurii insolvenței la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare Drobeta-Turnu Severin, cu prevederile art. 2, alin (3) din Ordonanța de urgență Guvernului nr. 118/2011 pentru reglementarea unor măsuri privind asigurarea cantităților de apă grea și de octoxid de uraniu pentru unitățile 1-4 de la Centrala nuclearo-electrică Cernavodă, dar și cu clauzele din contractul de depozit – custodie și prestări servicii încheiat în anul 1998 între RAAN și ANRSPS – Unitatea Teritorială 515, cantitățile de apă grea constituite ca stocuri rezervă de stat se păstrează la operatorii economici specializați, în speță RAAN, pe bază de contract de depozit custodie fără plată de chirii.

În situația de faliment în care se află RAAN, respectarea obligațiilor privind depozitarea, verificarea și menținerea calităților fizico-chimice din prescripțiile tehnice ale apei grele este compromisă iremediabil. RAAN nu mai dispune de sursele financiare care să susțină costurile aferente acestei activități (drepturi salariale, energie electrică, apă, materiale tehnologice, etc.), pentru a desfășura activitatea de management a apei grele, astfel încât este necesară identificarea unei soluții organizatorice care să asigure condițiile impuse de complexitatea proceselor operaționale, responsabilitatea menținerii calității acestui produs pe o perioadă îndelungată, dar și protecția acestuia.

De altfel, în preambulul la OUG nr. 20/2015 privind stabilirea nivelului maxim al produsului apă grea destinat unităților 1-4 de la Centrala nuclearo-electrică Cernavodă pentru întreaga perioadă de exploatare a acestora, precum și pentru gestionarea apei grele se precizează fără echivoc obligația de organizare a unei entități care să asigure managementul apei grele pentru toată perioada de operare a celor patru unități de la CNE Cernavodă.

B. Scurtă prezentare a activității de management a apei grele

Activitatea de management a apei grele presupune realizarea activităților vizând, în principal:

- (i) menținerea parametrilor de calitate ai apei grele depozitate;
- (ii) păstrarea cantităților din fiecare recipient, prin aplicarea unor proceduri stricte;
- (iii) măsuri preventive și corective referitoare la produsul finit și la recipientii de depozitare.

Activitatea de management a apei grele presupune dezvoltarea și implementarea strictă a procedurilor legate de:

- Operațiile tehnologice pentru manipulare D2O, respectiv, după caz, extracție, încărcare butelii, cântărire, depozitare, transvazare etc.;
- Evaluarea calității apei grele;
- Evaluarea conformității recipientelor de depozitare;
- Măsuri preventive și corective pentru eliminarea neconformităților;

- Paza și protecția amplasamentului.

În practica Sucursalei ROMAG PROD, activitățile tehnologice în depozitele de apă grea se structurează astfel:

- verificarea buteliilor încărcate cu apă grea pe perioada depozitării: (i) starea tehnică exterioară, (ii) suprapresiunea de gaz inert - la interval de 12 luni de la data fabricației;
- verificarea calității apei grele din butelii - prin prelevare de probe pentru analize izotopice și chimice (i) la interval de 5 ani după data fabricației sau (ii) la solicitarea beneficiarului său (iii) la transvazări sau (iv) la livrarea către beneficiar, conform cerințelor.

De asemenea, în condițiile în care în urma analizelor chimice se constată modificarea parametrilor inițiali ai apei grele în recipiente, în condițiile funcționării instalației DW, se va lua decizia corectării neconformităților prin realizarea de:

- activități de transvazare a apei grele;
- activități de reprocesare a apei grele (i) în faza de tratare finală și (ii) pentru corecția concentrației izotopice;
- activități de tratare chimică a recipientilor.

Având în vedere cele prezentate mai sus, au fost avansate mai multe soluții pentru managementul apei grele, și anume:

- Menținerea inventarului existent, fără posibilitatea corecției concentrației izotopice sau a reprocesării în faza de tratare finală și, eventual crearea unei locații unice de depozitare;
- Operare în regim de reconcentrare apă grea pentru refacerea concentrației izotopice;
- Reprocesare apă grea fără îmbogățire pentru refacerea conductivității apei grele.

Depozitele de apă grea sunt construcții special amenajate pentru a asigura toate condițiile impuse pentru ca produsul să fie bine păstrat și protejat.

Depozitele trebuie să asigure realizarea următoarelor obiective:

- spațiu de depozitare și efectuare a operațiunilor tehnologice și analizelor CTC;
- energia și utilitățile tehnologice și de microclimat;
- protecția fizică.

Protecția fizică a depozitelor se constituie ca un ansamblu de măsuri tehnice și administrative, luate cu scopul de:

- a monitoriza permanent starea depozitelor cu produs finit;
- a interzice accesul neautorizat, clandestin sau prin forță;
- a detecta și înlătura vulnerabilitățile;
- a preveni orice situații, împrejurări sau fapte de natură a periclita ori compromite securitatea instalațiilor și produsului finit;
- asigurarea pazei obiectivelor și intervenția în caz de incident.

În prezent, managementul apei grele se asigură de către RAAN, prin Sucursala ROMAG – PROD, cu un număr de cca. 96 salariați, personal specializat. De asemenea, pe amplasament s-a menținut infrastructura existentă la data declanșării procedurii insolvenței.

Trebuie subliniat și faptul că, o problemă deosebită care poate influența managementul apei grele constă în respectarea prescripțiilor și condițiilor privind deținerea, valorificarea și transportul produsului apă grea.

Este de subliniat faptul că, prin OUG nr. 80/2006 privind asigurarea producției de apă grea în vederea punerii în funcțiune și pentru completarea necesarului tehnologic pe durata de viață a unităților 3 și 4 de la Centrala nucleareo-electrică Cernavodă se dispune fabricarea și achiziționarea la rezerva de stat a unei cantități de 1.100 tone apă grea care, în conformitate cu prevederile alin (3) al art 2 din OUG nr. 118/2011 se vor utiliza de către statul român ca aport în natură la capitalul social

aferent societății ce va pune în funcțiune și va exploata unitățile 3 și 4 de la Centrala nucleare-electrică Cernavodă.

C. Concluzii

Pentru a putea derula activitatea de management a apei grele, este necesară identificarea unei soluții organizatorice care să asigure condițiile impuse de complexitatea proceselor operaționale, responsabilitatea menținerii calității acestui produs pe o perioadă îndelungată, dar și protecția acestuia.

Premisele luate în considerare în vederea stabilirii unei soluții sustenabile au fost:

- Activitatea de management a apei grele va fi integral finanțată de la bugetul de stat, întrucât nu este producătoare de venituri, dar are caracter strategic având în vedere faptul că:
  - (i) vizează un produs cu dublă utilizare nucleară (agent moderator pentru reacția nucleară din reactoarele de producere a energiei electrice și componentă pentru producerea muniției nucleare);
  - (ii) cantitatea de 1.100 tone se va folosi pentru prima umplere a reactoarelor de la viitoarele unități 3 și 4 ale CNE Cernavodă, în cadrul unei entități la al cărei capital social Statul român va aporta această cantitate;
  - (iii) cantitatea de apă grea aflată în custodia RAAN achiziționată la rezerva de stat are valoarea de cca 5,854 miliarde lei, sumă asigurată integral de la bugetul de stat;
- Nemenținerea calității apei grele pe întreaga perioadă mai sus precizată, conduce la pierderea ireversibilă a cantităților afectate;
- Activitatea de management este una specializată, posibil de efectuat numai cu dotările necesare, personal de specialitate (operatori și laboranți) și personal auxiliar (pază și protecție, întreținere, asigurare utilități, servicii suport etc);
- Serviciul de management se întinde pe o perioadă de 60 ani;
- Dotările necesare sunt cele aflate în cadrul Sucursalei ROMAG – PROD a RAAN, necesitând preluarea acestora de entitatea care va asigura managementul apei grele. Custodia cantităților de apă grea preluate la rezerva de stat, existente în depozitele RAAN, precum și obligațiile aferente vor fi transmise către noua entitate.

Pentru organizarea managementului apei grele, vor fi de asemenea avute în vedere, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele demersuri:

- obținerea avizelor, autorizațiilor, licențelor sau acordurilor necesare pentru funcționare;
- încheierea contractelor de furnizare utilități;
- declanșarea operațiunilor de preluare a custodiilor;
- declanșarea procedurilor legale de înregistrare a entității care va avea ca activitate managementul apei grele și, după caz, inițierea actelor normative necesare.

Totodată, s-au avut în vedere următoarele considerente:

- calitatea statului român de proprietar al cantităților de apă grea preluate la rezerva de stat, aflate în administrarea ANRSPS;
- obligativitatea prezervării valorice, cantitative și calitative a acestui produs achiziționat la rezerva de stat exclusiv din fonduri bugetare;
- necesitatea asigurării serviciilor de păază și protecție de către personal specializat din cadrul Jandarmeriei Române.

D. PROPUNERI

Având în vedere cele mai sus arătate, supunem spre aprobare Guvernului:

1. Înființarea în subordinea Ministerului Energiei a unei entități cu statut de instituție publică, cu finanțare integral de la bugetul de stat, care să desfășoare activitatea de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat și aflată în custodia RAAN.
2. Ministerul Energiei, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor Publice, împreună cu lichidatorul judiciar al RAAN și cu asistența tehnică a institutului de specialitate, Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară – Centrul de Inginerie Tehnologică Operațiuni Nucleare (RATEN-CITON) vor clarifica până la 30 decembrie 2016, sub forma unui plan de acțiune, toate detaliile tehnice, juridice, bugetare, administrative și organizatorice necesar a fi desfășurate pentru înființarea entității.
3. Se mandatează Ministerul Afacerilor Interne – ANRSPS și MFP –ANAF în calitate de creditori la RAAN, să identifice modalitățile de preluare prin dare în plată, cesiune de creanță, a instalațiilor și echipamentelor tehnologice necesare managementului apei grele care vor fi transferate în patrimoniul entității nou înființate.
4. Se mandatează Ministerul Energiei și Ministerul Afacerilor Interne pentru elaborarea și promovarea actelor normative care să reglementeze funcționarea entității juridice menționate la punctul 1;
5. Ministerul Finanțelor Publice va cuprinde în bugetul de stat anual sumele necesare desfășurării activității de management al apei grele, stabilite în baza devizelor de cheltuieli întocmite și cuantificate în urma evaluării necesarului de cheltuieli pentru aceste operațiuni (salarii, cheltuieli materiale, cheltuieli de capital, cheltuieli cu plata utilităților etc) pe baza devizelor generale întocmite de RATEN-CITON și avizate de Ministerul Energiei;
6. Cantitățile de apă grea aflate în custodia RAAN vor fi transferate în custodia entității menționate la punctul 1.

A/PNC/618/CB 02.2017

PARLAMENTUL
ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

Nr. 54A/08.02.2017

Parlamentul României
Camera Deputaților

INTREBARE

Adresată: Domnului Toma-Florin PETCU, Ministrul Energiei
De către: Virgil Popescu, Vicepreședinte al Comisiei de Industrii și Servicii, Deputat de Mehedinți

Obiectul întrebării: înființarea unei noi entități, în subordinea Ministerului Energiei, finanțată integral de la bugetul statului, care să desfășoare activitatea de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat

Domnule Prim-ministru,

Vă aduc la cunoștință că Fosta Regie Autonomă pentru Activități Nucleare (RAAN) cu sediul în Drobeta Turnu Severin se află în faliment din 2016, având în custodie stocul de apă grea al ANRSPS în valoare de aproximativ 5,854 miliarde lei (aproximativ 1,3 miliarde euro).

În acest moment, atât RAAN cât și lichidatorul judiciar Euroinsol, nu mai au responsabilitatea juridică și capacitatea financiară să gestioneze cantitatea de apă grea din stocul aflat în custodia RAAN, fiind necesară identificarea unei soluții organizatorice care să asigure condițiile impuse de complexitatea proceselor operaționale, responsabilitatea menținerii calității acestui produs pe o perioadă îndelungată, dar și protecția acestuia.

În acest moment este nevoie de înființarea unei noi entități, în subordinea Ministerului Energiei, finanțată integral de la bugetul statului, care să desfășoare activitatea de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat.

Ministerul Energiei a inițiat un Memorandum la sfârșitul anului 2016, Memorandum semnat de Ministrul Energiei, Ministrul Afacerilor Interne și Președintele ANRSPS, prin care se propunea atât înființarea acestei entități cât și termene precise de punere în practică. Din păcate, acest demers nu a mai fost finalizat prin aprobare în ședința de Guvern.

Mai mult, deși am depus un amendament asupra proiectului Legii bugetului de stat pe anul 2017 prin care propuneam suplimentarea bugetului **cu suma de 15000 mii lei**-necesară activității de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat de la Fosta Regie Autonomă pentru Activități Nucleare (RAAN) cu sediul în Drobeta Turnu Severin, a fost respins.

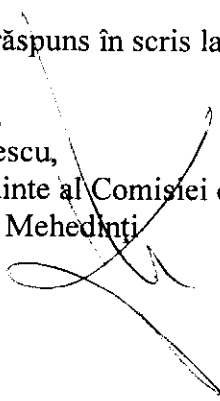
Domnule Prim-ministru, vă întreb dacă aveți în vedere demararea acestui proiect necesar atât pentru România și pentru județul Mehedinți și care este termenul pe care-l

preconizați? Este responsabilitatea Guvernului să aloce bani pentru o entitate care să aibă în gestiune apa grea aflată în custodie în depozitele RAAN. Investiția va proteja atât interesele României, dar va ajuta și județul Mehedinți să ofere noi locuri de muncă, după ce multe familii au rămas fără un venit, în urma falimentului Regiei. Aveți atașat copia Memorandumului inițiat de Ministerul Energiei, memorandum la care am făcut referire mai sus.

Vă solicit răspuns în scris la această problemă.

Cu respect,
Virgil Popescu,
Vicepreședinte al Comisiei de Industrii și Servicii
Deputat de Mehedinți

MINISTERUL ENERGIEI

Profesionalism. Integritate. Transparență

CABINET MINISTRU

APROB

PRIM – MINISTRU,

Dacian CIOLOȘ

MEMORANDUM

AVIZATORI:

Anca Dana DRAGU

Ministrul finanțelor publice

Raluca Alexandra PRUNĂ

Ministrul justiției

INITIATORI:

Victor Vlad GRIGORESCU

Ministrul energiei

Ioan Dragoș TUDORACHE

Ministrul afacerilor interne

Dr. Dan Cornel BARANGA

Administrația Națională a Rezervelor de Stat și
Probleme Speciale

Tema: Soluții privind organizarea managementului apei grele pe întreaga perioadă de operare a unităților de la CNE Cernavodă

A. Considerații generale

A.1 Situația juridică a Regiei Autonome pentru Activități Nucleare Drobeta Turnu-Severin ("RAAN")

Regia Autonomă pentru Activități Nucleare Drobeta Turnu-Severin a fost înființată prin Hotărârea Guvernului nr. 365/1998 privind înființarea Companiei Naționale de Electricitate - S.A., a Societății Naționale "Nuclearelectrica" - S.A. și a Regiei Autonome pentru Activități Nucleare prin reorganizarea Regiei Autonome de Electricitate "Renel", ca regie națională de interes strategic, cu specific deosebit, având în componență sucursale de producere a apei grele, de producere a energiei electrice și termice, de inginerie tehnologică pentru obiective nucleare și de cercetări nucleare.

Ulterior, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2013 privind unele măsuri pentru reorganizarea prin divizare parțială a Regiei Autonome pentru Activități Nucleare Drobeta-Turnu Severin și înființarea Regiei Autonome Tehnologii pentru Energia Nucleară – RATEN, aprobată prin Legea nr. 302/2013, din RAAN s-au desprins sucursalele care desfășoară activitățile de inginerie tehnologică și de cercetări nucleare, care s-au organizat în Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară, RAAN rămânând să desfășoare activitățile de producție de apă grea și furnizare de energie electrică și termică prin sucursalele rămase, ROMAG-PROD și ROMAG-TERMO.

Ca urmare a constituirii unui volum de arierate către bugetul de stat și către diverși furnizori care depășea posibilitățile și resursele financiare de plată ale RAAN, pentru evitarea unor executări silite de către creditori, cu efecte majore asupra regiei, în anul 2013 Guvernul a emis, prin derogare de la prevederile Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2013 privind declanșarea procedurii insolvenței la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare Drobeta-Turnu Severin, aprobată cu modificări prin Legea nr. 12/2014.

În temeiul acestui act normativ și la solicitarea Consiliului de administrație al RAAN, Tribunalul Mehedinți a dispus deschiderea procedurii generale a insolvenței împotriva debitoarei Regia Autonomă pentru Activități Nucleare, prin reorganizare judiciară, cu depunerea unui plan de reorganizare în termenul prevăzut de Legea nr.85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, numind, totodată, SCP Tudor&Asociații SPRL ca administrator judiciar.

La data de 28.02.2014 Planul de reorganizare elaborat de administratorul judiciar a fost aprobat de Adunarea Generală a Creditorilor și, prin Sentința nr. 387/20.03.2014 a Tribunalului Mehedinți, a fost confirmat de judecătorul sindic în procedură.

Prin Decizia nr. 588 din 09.12.2014, Curtea de Apel Craiova a anulat Sentința nr. 387 din 20.03.2014 prin care s-a aprobat Planul de reorganizare, trimițând cauza spre rejudecare la Tribunalul Mehedinți, care prin Sentința nr. 135/09.02.2015 a reconfirmat planul de reorganizare aprobat în 28.02.2014.

Având în vedere că Planul de reorganizare nu a fost îndeplinit, prin Sentința nr. 10/28.01.2016 pronunțată de Tribunalul Mehedinți în dosarul nr. 9089/101/2013, s-a dispus începerea procedurii falimentului și dizolvarea debitoarei Regia Autonomă pentru Activități Nucleare cu ridicarea dreptului de administrare al acesteia, sentință devenită definitivă prin Hotărârea nr. 563/14.06.2016 a Curții de Apel Craiova. Lichidator judiciar a fost desemnat EuroInsol SPRL.

Totodată, în Tabelul definitiv al creanțelor RAAN în faliment, ANAF figurează cu o creanță de 106.662.251 lei iar ANRSPS UT 515 cu o creanță de 106.843.330,18 lei.

A.2 Situația cantităților de apă grea achiziționate la rezerva de stat

În conformitate cu prevederile legale privind constituirea rezervelor de apă grea destinată unităților 1 – 4 pentru Centrala nuclearo-electrică de la Cernavodă, Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale (ANRSPS) achiziționează cantitățile necesare prin alocarea

sumelor corespunzătoare de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Afacerilor Interne, în baza unor acte normative ale Guvernului.

Totodată, prin contracte comerciale, Societatea Națională Nuclearelectrică S.A. (SNN) achiziționează direct de la RAAN cantități de apă grea în limita necesarului curent.

În acest context, pentru constituirea rezervei de stat au fost achiziționate cantități de apă grea, Guvernul adoptând în acest scop o serie de acte normative pentru completarea necesarului de apă grea la rezerva de stat, astfel:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2001 *privind producția de apă grea în perioada 2001-2004 la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare și acumularea acestora de către Administrația Națională a Rezervelor de Stat*, aprobată prin Legea nr. 313/2001;
- Legea nr. 320/2004 *pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 45/2001 privind producția de apă grea în perioada 2001-2004 la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare și acumularea acestora de către Administrația Națională a Rezervelor de Stat*;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2006 *privind asigurarea producției de apă grea în vederea punerii în funcțiune și pentru completarea necesarului tehnologic pe durata de viață a unităților 3 și 4 de la Centrala nucleare-electrică Cernavodă*, aprobată prin Legea nr. 78/2007;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 118/2011 *pentru reglementarea unor măsuri privind asigurarea cantităților de apă grea și de octoxid de uraniu pentru unitățile 1-4 de la Centrala nucleare-electrică Cernavodă*, aprobată prin Legea nr. 77/2013;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2013 *privind reglementarea regimului juridic al apei grele preluate de către Societatea Națională "Nuclearelectrică" - S.A. prin alocații de la bugetul de stat, în perioada 2006-2011*, aprobată cu modificări de Legea nr. 316/2013;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2014 *cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2014*;
- Hotărârea Guvernului nr. 1.131/2014 *privind suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2014 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2014, pentru achiziția de apă grea*;
- Hotărârea Guvernului nr.168/2015 *privind suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2015 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015, pentru achiziția de apă grea*;
- Hotărârea Guvernului nr. 347/2015 *privind suplimentarea bugetului Ministerului Afacerilor Interne pe anul 2015 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015, pentru achiziția de apă grea*;
- Ordonanța Guvernului nr. 20/2015 *cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2015*.

Având în vedere faptul că, în urma inventarierii cantităților de apă grea produse până la 31.12.2014, dar și a studiului elaborat în acest sens de către institutul de specialitate, respectiv Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară – Centrul de Inginerie Tehnologică Obiective Nucleare s-a constatat existența unor cantități de apă grea care nu mai justificau continuarea producției la capacitatea instalațiilor tehnologice și, întrucât planul de reorganizare nu preciza alți beneficiari afară de rezerva de stat, s-a concluzionat asupra oportunității opririi controlate a instalațiilor, astfel încât să se evite producerea unor situații extrem de periculoase atât pentru populație, cât și pentru mediul înconjurător, inclusiv cel transfrontalier.

Ca măsură preventivă în raport cu complexitatea procedurilor de oprire controlată a producției de apă grea, în principal din lipsa unor alți beneficiari, interni sau externi, Guvernul a aprobat în ședința din 04.03.2015 Memorandumul cu tema "Măsuri în vederea opririi controlate a producției de apă grea la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare" în care s-au prezentat condițiile tehnice, de mediu și de siguranță nucleară obligatorii într-o astfel de situație, precum și efectele sociale posibile, respectiv disponibilizarea unei părți din personalul regiei.

Intrucât prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2015 privind stabilirea nivelului maxim al produsului apă grea destinat unităților 1-4 de la Centrala nucleareo-electrică Cernavodă pentru întreaga perioadă de exploatare a acestora, precum și pentru gestionarea apei grele s-a stabilit nivelul maxim al cantităților de apă grea necesară pentru toate unitățile de la CNE Cernavodă pe întreaga perioadă de operare a acestora și ca urmare a comunicării faptului că nu se mai preiau cantități de apă grea la rezerva de stat peste cele produse până la 30.06.2015, prin Decizia administratorului special în insolvență nr. 172/28.08.2015, s-a dispus oprirea producției de apă grea.

În acest mod, stocul de apă grea achiziționat de ANRSPS și aflat în custodia RAAN este în valoare de aprox. 5,854 miliarde lei (cca 1,3 mld. euro).

În conformitate cu prevederile art. 3 din OUG nr. 85/2013 privind declanșarea procedurii insolvenței la Regia Autonomă pentru Activități Nucleare Drobeta-Turnu Severin, cu prevederile art. 2, alin (3) din Ordonanța de urgență Guvernului nr. 118/2011 pentru reglementarea unor măsuri privind asigurarea cantităților de apă grea și de octoxid de uraniu pentru unitățile 1-4 de la Centrala nucleareo-electrică Cernavodă, dar și cu clauzele din contractul de depozit – custodie și prestări servicii încheiat în anul 1998 între RAAN și ANRSPS – Unitatea Teritorială 515, cantitățile de apă grea constituite ca stocuri rezervă de stat se păstrează la operatorii economici specializați, în speță RAAN, pe bază de contract de depozit custodie **fără plată de chirii**.

În situația de faliment în care se află RAAN, respectarea obligațiilor privind depozitarea, verificarea și menținerea calităților fizico-chimice din prescripțiile tehnice ale apei grele este compromisă iremediabil. RAAN nu mai dispune de sursele financiare care să susțină costurile aferente acestei activități (drepturi salariale, energie electrică, apă, materiale tehnologice, etc.), pentru a desfășura activitatea de management a apei grele, astfel încât este necesară identificarea unei soluții organizatorice care să asigure condițiile impuse de complexitatea proceselor operaționale, responsabilitatea menținerii calității acestui produs pe o perioadă îndelungată, dar și protecția acestuia.

De altfel, în preambulul la OUG nr. 20/2015 privind stabilirea nivelului maxim al produsului apă grea destinat unităților 1-4 de la Centrala nucleareo-electrică Cernavodă pentru întreaga perioadă de exploatare a acestora, precum și pentru gestionarea apei grele se precizează fără echivoc obligația de organizare a unei entități care să asigure managementul apei grele pentru toată perioada de operare a celor patru unități de la CNE Cernavodă.

B. Scurtă prezentare a activității de management a apei grele

Activitatea de management a apei grele presupune realizarea activităților vizând, în principal:

- (i) menținerea parametrilor de calitate ai apei grele depozitate;
- (ii) păstrarea cantităților din fiecare recipient, prin aplicarea unor proceduri stricte;
- (iii) măsuri preventive și corective referitoare la produsul finit și la recipientii de depozitare.

Activitatea de management a apei grele presupune dezvoltarea și implementarea strictă a procedurilor legate de:

- Operațiunile tehnologice pentru manipulare D2O, respectiv, după caz, extracție, încărcare butelii, cântărire, depozitare, transvazare etc.;
- Evaluarea calității apei grele;
- Evaluarea conformității recipientelor de depozitare;
- Măsuri preventive și corective pentru eliminarea neconformităților;

- Paza și protecția amplasamentului.

În practica Sucursalei ROMAG PROD, activitățile tehnologice în depozitele de apă grea se structurează astfel:

- verificarea buteliilor încărcate cu apă grea pe perioada depozitării: (i) starea tehnică exterioară, (ii) suprapresiunea de gaz inert - la interval de 12 luni de la data fabricației;
- verificarea calității apei grele din butelii - prin prelevare de probe pentru analize izotopice și chimice (i) la interval de 5 ani după data fabricației sau (ii) la solicitarea beneficiarului său (iii) la transvazări sau (iv) la livrarea către beneficiar, conform cerințelor.

De asemenea, în condițiile în care în urma analizelor chimice se constată modificarea parametrilor inițiali ai apei grele în recipiente, în condițiile funcționării instalației DW, se va lua decizia corectării neconformităților prin realizarea de:

- activități de transvazare a apei grele;
- activități de reprocesare a apei grele (i) în faza de tratare finală și (ii) pentru corecția concentrației izotopice;
- activități de tratare chimică a recipientilor.

Având în vedere cele prezentate mai sus, au fost avansate mai multe soluții pentru managementul apei grele, și anume:

- Menținerea inventarului existent, fără posibilitatea corecției concentrației izotopice sau a reprocesării în faza de tratare finală și, eventual crearea unei locații unice de depozitare;
- Operare în regim de reconcentrare apă grea pentru refacerea concentrației izotopice;
- Reprocesare apă grea fără îmbogățire pentru refacerea conductivității apei grele.

Depozitele de apă grea sunt construcții special amenajate pentru a asigura toate condițiile impuse pentru ca produsul să fie bine păstrat și protejat.

Depozitele trebuie să asigure realizarea următoarelor obiective:

- spațiu de depozitare și efectuare a operațiunilor tehnologice și analizelor CTC;
- energia și utilitățile tehnologice și de microclimat;
- protecția fizică.

Protecția fizică a depozitelor se constituie ca un ansamblu de măsuri tehnice și administrative, luate cu scopul de:

- a monitoriza permanent starea depozitelor cu produs finit;
- a interzice accesul neautorizat, clandestin sau prin forță;
- a detecta și înlătura vulnerabilitățile;
- a preveni orice situații, împrejurări sau fapte de natură a periclita ori compromite securitatea instalațiilor și produsului finit;
- asigurarea pazei obiectivelor și intervenția în caz de incident.

În prezent, managementul apei grele se asigură de către RAAN, prin Sucursala ROMAG – PROD, cu un număr de cca. 96 salariați, personal specializat. De asemenea, pe amplasament s-a menținut infrastructura existentă la data declanșării procedurii insolvenței.

Trebuie subliniat și faptul că, o problemă deosebită care poate influența managementul apei grele constă în respectarea prescripțiilor și condițiilor privind deținerea, valorificarea și transportul produsului apă grea.

Este de subliniat faptul că, prin OUG nr. 80/2006 privind asigurarea producției de apă grea în vederea punerii în funcțiune și pentru completarea necesarului tehnologic pe durata de viață a unităților 3 și 4 de la Centrala nucleareo-electrică Cernavodă se dispune fabricarea și achiziționarea la rezerva de stat a unei cantități de 1.100 tone apă grea care, în conformitate cu prevederile alin (3) al art 2 din OUG nr. 118/2011 se vor utiliza de către statul român ca aport în natură la capitalul social

afereant societății ce va pune în funcțiune și va exploata unitățile 3 și 4 de la Centrala nucleareo-electrică Cernavodă.

C. Concluzii

Pentru a putea derula activitatea de management a apei grele, este necesară identificarea unei soluții organizatorice care să asigure condițiile impuse de complexitatea proceselor operaționale, responsabilitatea menținerii calității acestui produs pe o perioadă îndelungată, dar și protecția acestuia.

Premisele luate în considerare în vederea stabilirii unei soluții sustenabile au fost:

- Activitatea de management a apei grele va fi integral finanțată de la bugetul de stat, întrucât nu este producătoare de venituri, dar are caracter strategic având în vedere faptul că:
  - (i) vizează un produs cu dublă utilizare nucleară (agent moderator pentru reacția nucleară din reactoarele de producere a energiei electrice și componentă pentru producerea muniției nucleare);
  - (ii) cantitatea de 1.100 tone se va folosi pentru prima umplere a reactoarelor de la viitoarele unități 3 și 4 ale CNE Cernavodă, în cadrul unei entități la al cărei capital social Statul român va aporta această cantitate;
  - (iii) cantitatea de apă grea aflată în custodia RAAN achiziționată la rezerva de stat are valoarea de cca 5,854 miliarde lei, sumă asigurată integral de la bugetul de stat;
- Nemenținerea calității apei grele pe întreaga perioadă mai sus precizată, conduce la pierderea ireversibilă a cantităților afectate;
- Activitatea de management este una specializată, posibil de efectuat numai cu dotările necesare, personal de specialitate (operatori și laboranți) și personal auxiliar (pază și protecție, întreținere, asigurare utilități, servicii suport etc);
- Serviciul de management se întinde pe o perioadă de 60 ani;
- Dotările necesare sunt cele aflate în cadrul Sucursalei ROMAG – PROD a RAAN, necesitând preluarea acestora de entitatea care va asigura managementul apei grele. Custodia cantităților de apă grea preluate la rezerva de stat, existente în depozitele RAAN, precum și obligațiile aferente vor fi transmise către noua entitate.

Pentru organizarea managementului apei grele, vor fi de asemenea avute în vedere, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele demersuri:

- obținerea avizelor, autorizațiilor, licențelor sau acordurilor necesare pentru funcționare;
- încheierea contractelor de furnizare utilități;
- declanșarea operațiunilor de preluare a custodiilor;
- declanșarea procedurilor legale de înregistrare a entității care va avea ca activitate managementul apei grele și, după caz, inițierea actelor normative necesare.

Totodată, s-au avut în vedere următoarele considerente:

- calitatea statului român de proprietar al cantităților de apă grea preluate la rezerva de stat, aflate în administrarea ANRSPS;
- obligativitatea prezervării valorice, cantitative și calitative a acestui produs achiziționat la rezerva de stat exclusiv din fonduri bugetare;
- necesitatea asigurării serviciilor de păază și protecție de către personal specializat din cadrul Jandarmeriei Române.

D. PROPUNERI

Având în vedere cele mai sus arătate, supunem spre aprobare Guvernului:

1. Înființarea în subordinea Ministerului Energiei a unei entități cu statut de instituție publică, cu finanțare integral de la bugetul de stat, care să desfășoare activitatea de management a apei grele achiziționată la rezerva de stat și aflată în custodia RAAN.
2. Ministerul Energiei, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor Publice, împreună cu lichidatorul judiciar al RAAN și cu asistența tehnică a institutului de specialitate, Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară – Centrul de Inginerie Tehnologică Operațiuni Nucleare (RATEN-CITON) vor clarifica până la 30 decembrie 2016, sub forma unui plan de acțiune, toate detaliile tehnice, juridice, bugetare, administrative și organizatorice necesar a fi desfășurate pentru înființarea entității.
3. Se mandatează Ministerul Afacerilor Interne – ANRSPS și MFP – ANAF în calitate de creditori la RAAN, să identifice modalitățile de preluare prin dare în plată, cesiune de creanță, a instalațiilor și echipamentelor tehnologice necesare managementului apei grele care vor fi transferate în patrimoniul entității nou înființate.
4. Se mandatează Ministerul Energiei și Ministerul Afacerilor Interne pentru elaborarea și promovarea actelor normative care să reglementeze funcționarea entității juridice menționate la punctul 1;
5. Ministerul Finanțelor Publice va cuprinde în bugetul de stat anual sumele necesare desfășurării activității de management al apei grele, stabilite în baza devizelor de cheltuieli întocmite și cuantificate în urma evaluării necesarului de cheltuieli pentru aceste operațiuni (salarii, cheltuieli materiale, cheltuieli de capital, cheltuieli cu plata utilităților etc) pe baza devizelor generale întocmite de RATEN-CITON și avizate de Ministerul Energiei;
6. Cantitățile de apă grea aflate în custodia RAAN vor fi transferate în custodia entității menționate la punctul 1.